

Gångbara gator

**ANSVARET FÖR UNDERHÅLL OCH RENHÅLLNING
AV GATOR ÄNDRADES 1.11.2005**

Kvalitetskraven för underhållet

Kvaliteten för underhållet är god då alla kan röra sig tryggt och utan besvär. Motorfordonstrafikens, fotgängartrafikens och cykeltrafikens behov skall beaktas. Gatan skall vara fri från hinder så att även barn, äldre personer och rörelsehindrade personer kan röra sig tryggt och utan besvär.

Nivån för underhållet och renhållningen behöver inte vara likadan överallt. En högre nivå och mer brådskande åtgärder krävs på de ställen som för trafiken är de viktigaste. Kvalitetsnivån påverkas även av väderleksförhållandena och den tid på dygnet det är fråga om. Vid efternattens tysta timmar eller i samband med överraskande snöfall behöver gatan inte vara i lika gott skick som på dagen och i bra väder. Kvalitetsnivån för underhållet får dock inte i något fall understiga en nöjaktig nivå för en längre period.

Gatudammet om våarna utgör ett betydande problem för hälsan och trivseln. Avlägsnandet av sanden är en del av underhållet. Målsättningen för lagändringen är att tillskynda och effektivisera avlägsnandet av den dammande sanden om våren.

Det är möjligt att lämna gångbanan eller gång- och cykelvägen delvis osandad för att möjliggöra användande av kälke eller pulka. I dessa fall bör man informera trafikanterna till exempel med skyltar.

Svåra väderleksförhållanden och bristande underhåll kan orsaka halkolyckor och andra olycksfall. Den som utnyttjar gatan kan även själv minska på risken för olycksfall genom att beakta omständigheterna. Underlåtelser i underhållet kan orsaka kommunen eller tomtägaren en skadeståndsskyldighet.

Syftet med gatuunderhållet är att upprätthålla gatan i det skick som föranleds av motorfordonstrafikens, fotgängartrafikens och cykeltrafikens behov.

Till vinterunderhållet hör

- att avlägsna snö, is och plogvallar,
- att hålla regnvattenrännor och regnvattenbrunnar öppna,
- att sanda och avlägsna sanden om våren.

Underhållet av gatukonstruktionerna omfattar

- reparation av skadad gatubeläggning,
- underhållet av planteringar, gatumöbler, vägmärken och skyltar.

Syftet med gaturenhållningen är att hålla gatan ren och i sanitärt hänseende i tillfredsställande skick.

Renhållningen omfattar

- avlägsnande av smuts, löv, skräp och lösa föremål samt ogräs.

Innehåll

Underhållet av gator regleras i lag.....	2
Kvalitetskraven för underhållet.....	3
Vem tillhör ansvaret för underhåll och renhållning?	4
Ansvaret för underhåll och renhållning av gator.....	5
Överföring av tomtägarnas uppgifter till kommunen	6
Anmälan över arbeten på gatan.....	7
Vem övervakar underhållet och renhållningen?	8

Underhållet av gator regleras i lag

Lagen om underhåll och renhållning av gator¹ har förnyats. Målsättningen är att

- förbättra förhållandena för fotgängare
- förtydliga uppgiftsfördelningen mellan kommun och tomtägare
- underlätta tomtägarnas arbete på småhusområden
- minska olägenheterna av arbeten som utförs på gatan

Lagen gäller förutom gator på detaljplaneområdet även torg, öppna platser och parker, men inte landsvägar eller enskilda vägar.

I denna broschyr redogörs för de huvudpunkter i lagen som det är bra för var och en att känna till. Ändringarna trädde ikraft 1.11.2005.

¹Lag om underhåll och renhållning av gator och vissa allmänna områden 31.8.1978/669 (www.finlex.fi).

Vem tillhör ansvaret för underhåll och renhållning?

Tomtägarens uppgifter

Tomtägaren¹ är skyldig att avlägsna snö och is från gångbanan invid tomten. Det åligger även tomtägaren att vid behov forsla bort snövallar som hopats på eller vid gångbanan till följd av plogning. Även rännstenen och regnvattenrännan på gångbanan skall hållas fria från snö och is.

Tomtägaren skall vid behov sanda gångbanan för att förebygga halka. Även avlägsnandet av sanden om våren hör till tomtägarens uppgifter.

Tomtägaren svarar också för underhållet av den infartsväg som leder till tomten och i anknötning till detta för avlägsnandet av isen och plogsnön vid anslutningen samt för oppethållandet av trumman i anknötning till diken.

Tomtägare är skyldig att hålla gatan ren från tomtgränsen fram till gatans mittlinje.

Det hör till tomtägarens uppgifter att avlägsna skräp från en grönremsa eller ett dike som sträcker sig högst tre meter från tomtgränsen och att hålla växtligheten välvårdad. Om det finns planteringar på detta område ansvarar kommunen för dessa.

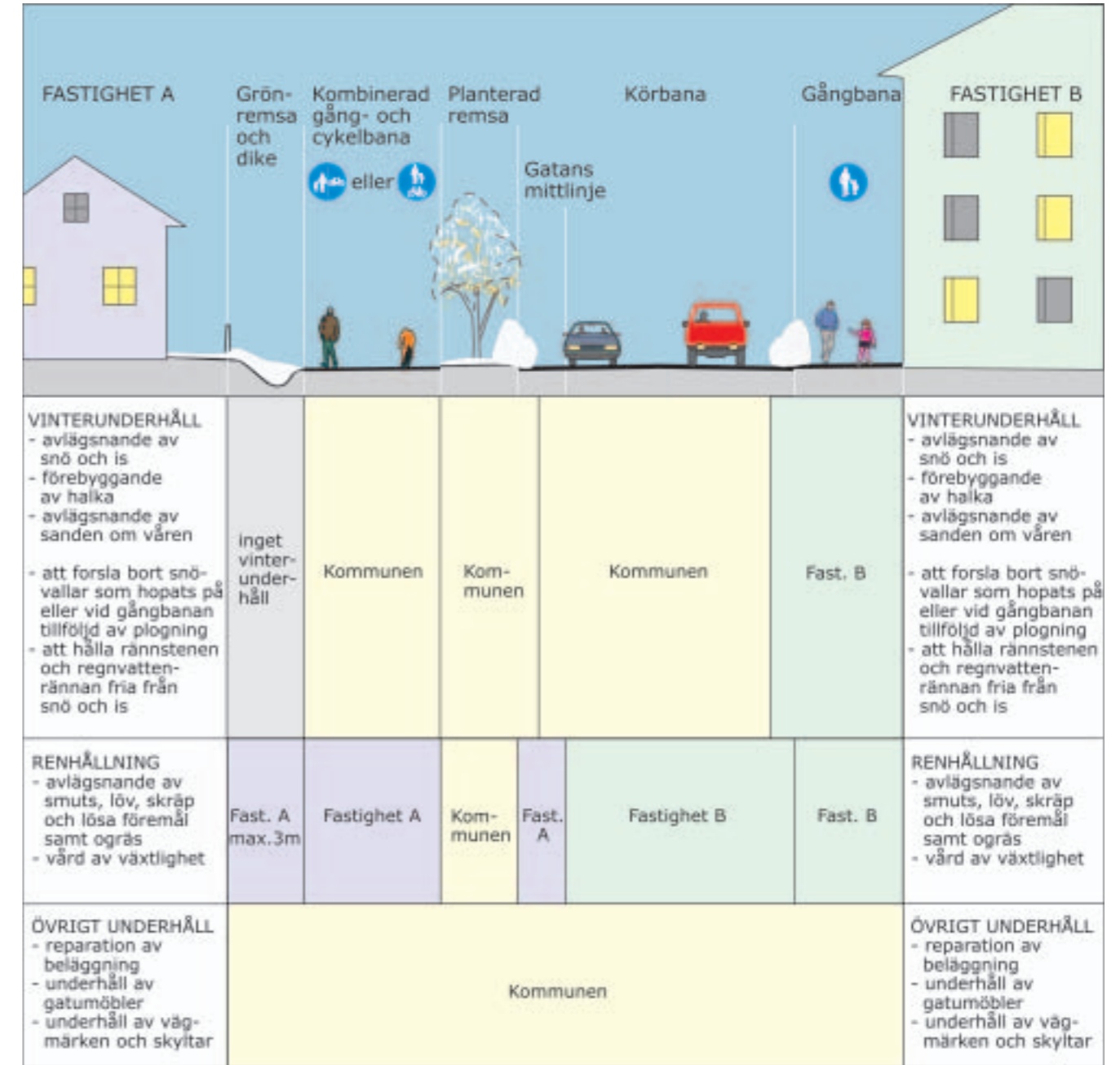
Kommunens uppgifter

Kommunen ansvarar för vinterunderhållet av körbanor, cykelbanor samt kombinerade gång- och cykelbanor. Underhållet av gatans konstruktioner och planteringarna hör till kommunen på hela gatuområdet.

Renhållningen av alla planteringar på gatuområdet och andra än under tre meter breda grönremsor som gränsar till tomten hör till kommunen.

¹ Med tomtägare avses även legotagare som hyr tomten.

Ansvaret för underhåll och renhållning av gator

På sidan 6 förklaras under vilka förutsättningar kommunen kan åta sig underhålls- och renhållningsuppgifter.

Överföring av tomtägarnas uppgifter till kommunen

Kommunen kan besluta att helt eller delvis åta sig att på samtliga detaljplaneområden eller inom begränsade områden sköta det underhåll som ankommer på tomtägaren.

Kommunen är skyldig att åta sig vinterunderhållet av gångbanor på småhusdominerade områden om den nivå för underhållet som föreskrivs i lagen inte uppnås eller om underhållet fördelas särskilt ojämnt inom området. En förutsättning är dock att underhållet på området kan anordnas som en ändamålsenlig helhet och att det lämpar sig för maskinellt underhåll.

En framställning för att området skall överföras att underhållas av kommunen kan framläggas av invånare eller invånarorganisationer på området. Över kommunens avsikt att åta sig underhållet informeras på kommunens anslagstavla, i tidning och per brev åt tomtägarna. De som berörs av kommunens beslut om åtagande meddelas därtill per brev.

När kommunen åtar sig tomtägarnas uppgifter, kan den uppbära en avgift för arbetet. Avgiften grundar sig på de kostnader som arbetet orsakar kommunen. Avgiften uppbärs av alla tomtägare på området oberoende av om det finns en gångbana vid tomten eller inte.

När kommunen åtar sig att sköta uppgifter som ankommer på tomtägarna, överförs ansvaret på kommunen.

Anmälan över arbeten på gatan

fråga om arbete som utförs på en gata eller på ett allmänt område skall den som ansvarar för arbetet göra en anmälan hos kommunen. Genom att på så sätt förbättra kommunens möjligheter att styra och övervaka arbetena tillförsäkras man att den olägenhet som orsakas trafiken är så liten som möjligt och att man inte i anslutning till arbetena skadar existerande ledningar eller konstruktioner.

Arbetet får inledas så snart kommunen har gett sitt samtycke till att det inleds. Om kommunen inte har behandlat anmälan inom 21 dygn, kan arbetet likväl inledas. Brådskande reparationsarbeten får uträttas genast varvid anmälan lämnas i efterhand.

Kommunen kan meddela nödvändiga föreskrifter om arbetets utförande som behövs för befrämja trafikens smidighet samt säkerheten och framkomligheten. Föreskrifternas syfte kan även vara att minska den olägenhet eller skada som eventuellt orsakas ledningar och anordningar.

Kommunen får ta ut en avgift som grundar sig på de kostnader som orsakats kommunen av granskningen av anmälan och för övervakningen av arbetet. Därtill har kommunen en möjlighet att ta ut en skälig avgift, när området avstängs för allmänt bruk, som grundar sig på tid, arbetsplatsens storlek och på hur centralt beläget området är.

På arbetsplatsen skall det finnas en tavla med information om vem som utför arbetet och kontaktuppgifterna för den som ansvarar för arbetet.

Arbeten som utförs på gatan är

- olika slag av grävarbeten, såsom rör-, lednings- och kabelarbeten,
- anläggning av tomtanslutningar,
- övriga arbeten som utsträcker sig till gatuområdet, såsom fasadentreprenader.

Vem övervakar underhållet och renhållningen?

Den myndighet som utsetts av kommunen övervakar att skyldigheten att sköta underhållet och renhållningen fullgörs. Den övervakande myndigheten kan beroende på kommunen vara en nämnd, till exempel den tekniska nämnden eller miljönämnden eller något annat organ med flera ledamöter.

Den regionala miljöcentralen kan ålägga kommunen att uppfylla den underhålls- och renhållningsskyldighet som åligger kommunen.

Polisen övervakar underhålls- eller renhållningsskyldigheten med avseende på den allmänna ordningen och säkerheten.

I fall tomtägaren observerar för trafiken farliga gropar eller andra motsvarande brister skall tomtägaren ofördröjligen meddela kommunen eller polisen, samt varna trafiken. För undvikandet av skador är det bra om även andra som rör sig på gatorna anmäler fel och brister som äventyrar trafiken.

Kommunen kan utfärda föreskrifter om underhållet och renhållningen för att iaktta de lokala förhållandena. Föreskrifterna kan till exempel gälla tiden för utförandet av arbetet eller de medel och förfaranden som utnyttjas, såsom en minskad saltanvändning eller ett förbud mot användning av lövblåsare.

Råd och tilläggsinformation över underhållet och renhållningen av gator får man från den egna kommunen. Mera information om temat går även att hitta på miljöförvaltningens Internet-sidor www.miljo.fi

Utgivare av broschyren:

Kasärngatan 25, Pb 35, 00023 Statsrådet
tfn (09) 16007, www.miljo.fi

Kommunernas hus, Andra Linjen 14, 00530 Helsingfors
tfn (09) 7711, www.kuntaliitto.fi

Miljöministeriets broschyr
november 2005
Soprano Oyj

Broschyren är tryckt på papper som beviljats miljömärket.

ISBN 951-731-350-0